

Työllisyysalueen muodostamista ja yhteistä toimielintä koskeva yhteistoimintasopimus Espoon kaupungin ja Kauniaisten kaupungin välillä

KV 23.10.2023 § 48

184/00.04.01.00/2023

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Christoffer Masar, puh. 050 411 0163

henkilöstöjohtaja Maari Valli, puh. 040 670 8856

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Työvoimapalvelut siirtyvät kunnille ja niiden muodostamille työllisyysalueille 1.1.2025. Kuntien järjestämistä kuuluu julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä, 380/2023).

Espoon kaupunginhallitus on 28.8.2023 § 213 päättänyt, että Espoon kaupungin ja Kauniaisten kaupungin muodostamaa työllisyysaluetta lähdetään valmistelemaan vastuukuntamallilla. Kauniaisten kaupunginhallitus on käsitellyt työllisyysalueen järjestäytymisvaihtoehtoja kokouksessa 4.9.2023 § 134 ja merkinnyt tiedoksi saadun selvityksen valmistelun tilasta.

Työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on kysymys kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Kuntalain 8 §:n mukaan lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämistä vastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla, ns. vastuukuntamalli, tai kuntayhtymällä. Espoon kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti valmistelua on jatkettu vastuukuntamallin pohjalta.

Työllisyysalueen kuntien on toimitettava sopimus työvoimaviranomaisen tehtävää hoitamaan perustettavasta yhteisestä toimielimestä sekä työvoimapalvelujen järjestämisestä kertova suunnitelma työ- ja elinkeinoministeriöön 31.10.2023 mennessä.

Yhteistoimintasopimuksen sisältö

Kuntalain 51 § mukaan kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta.

Kuntalain 52 §:ssä säädetään, mistä yhteistä toimielintä koskevassa sopimuksessa tulee vähintään määrätä:

1. yhteisen toimielimen tehtävistä sekä tarvittaessa kuntalain 8 §:ssä tarkoitetun järjestämistä vastuun siirtymisestä;
2. yhteisen toimielimen kokoonpanosta ja muiden kuntien oikeudesta valita toimielimen jäseniä;
3. kustannusten perusteista ja jakautumisesta;
4. sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Päätösehdotuksessa esitetään, että valtuuston hyväksyisi vastuukuntamallin edellyttämän työllisyysalueen yhteistä toimielintä koskevan yhteistoimintasopimuksen.

Yhteinen toimielin

Yhteisenä toimielimenä toimisi Espoon kaupunginhallituksen alainen jaosto.

Yhteisessä toimielimessä olisi seitsemän (7) jäsentä ja kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Espoo nimeäisi yhteiseen toimielimeen viisi (5) jäsentä ja varajäsentä ja Kauniainen nimeäisi kaksi (2) jäsentä ja varajäsentä.

Kustannusten jakoperusteet

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen käyttötalouden kustannukset jaettaisiin sopijakunnille vuosittain yhteisvastuullisesti käyttäen valtiosuuksien määräytymisen kriteereitä.

Laskennassa käytettävät kriteerit ja niiden tilastot perustuvat valtiovarainministeriön viimeksi vahvistamiin kuntien peruspalveluiden valtiosuuden laskentatekijöihin.

Sopijakunnille tuotettujen TE-palveluiden nettokustannukset jaetaan sopijakunnille seuraavasti:

- Toteutuneista kustannuksista 50 % kohdennetaan sopijakuntien 18–64-vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella ja 50 % sopijakuntien työttömien (laaja käsite) määrän suhteellisten osuuksien perusteella.
- Sopijakuntien 18–64-vuotiaiden sekä työttömien (laaja käsite) suhteelliset osuudet määräytyvät sopimuksen piiriin kuuluvien kuntien yhteenlasketusta kokonaismäärästä.

Työvoimapalvelujen järjestämistä koskeva suunnitelma

TE24-uudistuksen tavoitteena on tuoda työvoimapalvelut osaksi kunnan elinvoimatyötä sekä tuottaa tehokkaampia ja saavutettavampia työvoimapalveluja. TE24-uudistuksen myötä valtiolta kunnille siirtyy noin 100 erilaista TE-toimistojen, ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen palvelua ja tehtävää. Lisäksi siirtyvät siirtyvien palveluiden hankinta- ja maksatustehtävät. Rakenneuudistuksella on vaikutuksia paitsi lakisääteisiin viranomaistehtäviin, myös toimintaympäristöön, kumppanuuksiin ja muihin työllisyyttä edistäviin palveluihin. Näiden lisäksi uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja sen ennakointiin. Uudistuksen myötä nykymuotoiset TE-toimistot lakkautetaan ja toimistojen henkilöstö siirtyy kuntien palvelukseen liikkeenluovutuksella ns. vanhoina työntekijöinä. Tämän hetken arvion mukaan Espoon ja Kauniaisten muodostamalle työllisyysalueelle siirtyisi henkilöstöä TE-uudistuksen myötä noin 240.

Työvoimapalvelujen järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtiosuustehtävän. Siirtyvien työvoimapalvelujen osalta yleiskatteisia valtiosuuksia maksetaan kunnan työkäisen väestön (18–64-vuotiaat) sekä työttömien määrän perusteella. Työttömien määrä lasketaan laajan työttömyyden perusteella, jolloin mukaan lasketaan myös työvoimapalvelujen piirissä olevat työttömät sekä palkkatuella työskentelevät. Näiden uusien valtiosuuskriteerien lisäksi vieraskielisyyden perusteella kohdennetaan työttömien kotoutumiskoulutuksen kustannuksia vastaava rahoitus. Kunnan vastuu työttömyysturvasta aikaistuu nykyisestä ja yksittäisen kunnan rahoitusosuus muuttuu sekä työttömien määrän että työttömyyden keston mukaan.

Järjestämissuunnitelmasta käy ilmi Espoo-Kauniainen työllisyysalueen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen; palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut; toimipisteiden määrä ja sijoittuminen; yhteistyötahot ja -muodot; työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen; ja varautuminen rakennemuutostilanteisiin.

Taloudellisten ja henkilöstövoimavarojen määrää ja kohdentumista koskevat tiedot edistävät kokonaiskuvan saamista Espoon ja Kauniainen muodostaman työllisyysalueen suunnitelmasta palvelujen järjestämiseksi. Kohdentumisella kuvataan sitä, mihin toimintoihin ja palveluihin henkilöstön työpanosta on tarkoitus käyttää ja miten sen osalta on huomioitu alueen työvoimapohja. Resurssien osalta on huomattava, että työvoimapalveluihin varattavia resursseja käytetään myös työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023, TyM-laki) tarkoitettuihin työvoimaviranomaisen tehtäviin sekä kotoutumislain mukaisiin tehtäviin. Se, mikä osuus resursseista käytetään työllistymistä edistävään monialaisen tuen yhteistoimintamalliin, tarkentunee kuitenkin vasta TyM-laissa tarkoitettussa yhteistyösopimuksessa.

Palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut koskevat kuntalaissa tarkoitettua viranomaistoimivallan siirtoa ja sitä, miltä osin työllisyysalue tuottaa järjestämislaissa ja kotoutumislaissa tarkoitettuja palveluita itse ja miltä osin se hankkii palveluita. Tämän osa-alueen osalta dokumentissa kuvataan myös, millaisina alueellisina kokonaisuuksina palvelut ja mahdolliset hankinnat toteutetaan ja miten mahdollisiin ylläalueellisiin ja valtakunnallisiin hankintatarpeisiin vastataan. Palvelujen kohdentamisen osalta kuvataan pääpiirteissään, miten eri kohderyhmät on tarkoitus huomioida palvelujen tuottamisessa. Huomiota on kiinnitetty erityisesti siihen, miten haavoittuvat kohderyhmät, kuten nuoret, maahanmuuttajat ja kotoutujat sekä pitkäaikaistyöttömät on huomioitu palvelujen tuottamisessa. Suunnitelmassa kuvataan, miten nämä toimintamuodot kytketään työvoimaviranomaisen palvelujen tuottamiseen. Lisäksi kuvataan, miten työnantajapalvelut on tarkoitus järjestää.

Työvoimapalvelujen palveluverkoston kokonaiskuvan saamiseksi järjestämissuunnitelmassa kuvataan toimipisteiden määrä ja sijoittuminen. Toimipisteiden toimintaperiaatteita tai -kanavia ei kuitenkaan kuvata tässä dokumentissa, sillä ne vaativat vielä työllisyysalueen yhteisen palvelustrategian jatkotyöstämistä.

Työllisyysalueen yhteistyötahojen ja -muotojen kuvaamisen tarkoituksena on työllisyydenhoidon ja kotoutumisen edistämiseen liittyvän laajemman kokonaisuuden hahmottaminen, ja valmistelutyön edetessä myös yhteyksien luominen muihin toimijoihin työllisyysalueen toiminnan suunnitteluvaiheesta lähtien. Järjestämissuunnitelmassa kuvataan järjestämislain 9 §:n mukaisten yhteistyötahojen lisäksi yrityspalveluorganisaatioiden, yksityisten palveluntarjoajien ja kunnan muiden toimialojen kanssa tehtävää yhteistyötä. Järjestämislain 5 §:n 2 momentin mukaan julkisten työvoimapalvelujen järjestämisessä on huolehdittava erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä. Espoo-Kauniainen työllisyysalueella heikossa työmarkkina-asemassa olevia ovat nuoret ja maahanmuuttajat, joiden työttömyys on pitkittynyt. Järjestämissuunnitelmassa kuvataan tarkemmalla

tasolla näiden kohderyhmien työllistymisen edistämisestä Espoo-Kauniainen työllisyysalueella.

Työperäisen maahanmuuton sekä kohtaannon ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen ovat teemoja, jotka vaativat yliaalueellisia toimia. Suunnitellut toimet kuvataan järjestämissuunnitelmassa niiltä osin kuin mahdollista syyskuussa 2023. Espoo-Kauniainen työllisyysalueen on työvoimapalveluista vastaavana tahona edistettävä myös työvoiman ammatillista, alueellista ja kansainvälistä liikkuvuutta, jotta osaavan työvoiman saatavuus ei muodostu yrityksille ja Suomen kestäväälle kasvulle esteeksi. Järjestämissuunnitelmassa kuvataan, millaisilla toimenpiteillä työllisyysalue aikoo varmistaa alueellisen liikkuvuuden ja yliaalueellisen kohtaannon sekä edistää kansainvälistä rekrytointia.

Työllisyysalueen tehtävänä on edistää ja edesauttaa työvoiman liikkuvuutta myös työllisyysalueiden välillä (kansallisesti). Järjestämissuunnitelmassa tuodaan tästä syystä ilmi, miten rakennemuutostilanteessa edistetään työvoiman liikkuvuutta Espoo-Kauniainen työllisyysalueella.

Järjestämissuunnitelmassa on kuvaus työllisyysalueen ennakoiduista toimista mahdollisen negatiivisen tai positiivisen rakennemuutoksen osalta. Alueen yhteistyömalli elinvoiman ja työllisyyden vahvistamiseksi ja ylläpitämiseksi rakennemuutostilanteessa kuvataan keskeisten sidosryhmien välillä. Lisäksi kuvataan, millä konkreettisilla toimenpiteillä Espoo-Kauniainen työllisyysalue aikoo varautua mahdollisiin rakennemuutostilanteisiin. Työvoimapalvelujen rahoitusmalli vahvistaa jossain määrin talouden suhdanteiden muutosten vaikutuksia kuntien talouteen.

Järjestämissuunnitelmassa kuvattujen sisältöjen täsmentäminen ja järjestämislain mukainen valmistautuminen Espoo-Kauniainen työllisyysalueella jatkuu lokakuusta 2023 vuoden 2024 joulukuuhun tulevan työllisyysalueen palvelustrategian mukaisena jatkovalmisteluna.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 2.10.2023 esittää toivomuksenaan työllisyyspalveluiden järjestämissuunnitelmaan, että myös Kauniaisten alueella järjestettäisiin matalan kynnyksen jalkautuvia palveluita.

Kaupunginhallitus:

Valtuusto päättää

- hyväksyä liitteen mukaisen työllisyysalueen muodostamista ja yhteistä toimielintä koskevan yhteistoimintasopimuksen Espoon kaupungin ja Kauniaisten kaupungin välillä, ja

- merkitä tiedoksi saadun selvityksen työvoimapalvelujen järjestämisestä koskevasta suunnitelmasta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Yhteistoimintasopimus

Oheismateriaali:

Työllisyysalue Espoo-Kauniainen järjestämissuunnitelma 9.10.2023

Jakelu:

Espoon kaupunki